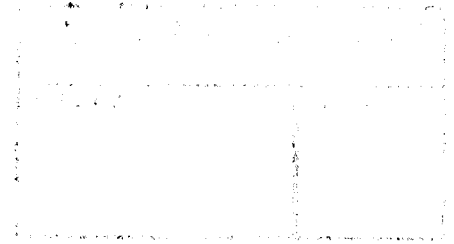

DET KONGELIGE
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref
2003/433- P/HJN

Vår ref
200302337-/LIBPAS

Dato
08.12.03

Høring - NOU 2003:14 Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven

Vi viser til brev datert 20.05.03, vedlagt ovennevnte sak. Barne- og familiedepartementet har følgende kommentar:

§ 1-1 Lovens formål

Det heter i utkastet: "Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner. Den skal legge til rette for verdiskaping, næringsutvikling, gode boliger og bomiljøer, og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet, og fremme folkehelse og samfunnssikkerhet." I dagens formålsparagraf § 2 heter det: "Ved planlegging etter loven her skal det spesielt legges til rette for å sikre barn gode oppvekstvilkår."

Kommentarer: Det er positivt og nødvendig at hensyn til barn og unge forstst er med i formålsparagrafen. Dette er i tråd med FN's konvensjon om barnets rettigheter, artikkel 3, første ledd: "Ved alle handlinger som vedrører barn og som foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal det først og fremst tas hensyn til hva som gagnar barnet best."

§ 1-7 Medvirkning og høring

I tredje ledd heter det: "Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som trenger spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte." I dagens lov, § 16, 1. ledd 2. setning, heter det: "Berørte enkeltpersoner og grupper skal gis anledning til å delta aktivt i planprosessen." Barn og

unge nevnes ikke spesielt.

Kommentar: Det er positivt at barn og unge nevnes spesielt i utkast til ny lov. Dette er i tråd med FNs konvensjon om barnets rettigheter, artikkel 12, første ledd: "Partene skal garantere et barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse synspunkter i alle forhold som vedrører barnet, og gi barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet."

Om representant for barn og unge

I dagens lov heter det i § 9-1: "Kommunestyret skal peke ut en etatssjef eller annen tjenestemann som skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser når det faste utvalg etter denne paragraf utarbeider og behandler forslag til planer." I utkast til ny lov § 1-7, tredje ledd, siste del, heter det: "Kommunestyret skal også oppnevne en representant med særlig ansvar for å stimulere og organisere barns og unges medvirkning og på annen måte vareta deres interesser i planleggingen."

Kommentar:

Barnefaglig kompetanse i planutvalget

Det planlovutvalget her foreslår, er etter vår vurdering en total omlegging av ordningen med barnerepresentant slik vi kjenner den i dag. Bestemmelsen om at planutvalget skal ha en representant med barnefaglig bakgrunn, er så vidt vi kan se, foreslått fjernet. Planlovutvalget begrunner dette med at barns innflytelse primært må komme gjennom barn og unges egen medvirkning (NOU 2003: 14, s. 251).

Vi er klar over at dagens ordning med en barnerepresentant i planutvalget i kommunene ikke har fungert like godt i alle kommuner. Vi vil anmerke at det er en svakhet at planlovutvalget ikke drøfter hvilke konsekvenser det vil ha at planutvalget ikke lenger skal suppleres med en person med barnefaglig bakgrunn. Bakgrunnen for opprettelse av ordningen med barnerepresentant, var bl.a. at det trengtes et supplement og en faglig styrking av det faste planutvalget.

Det er etter vårt syn en svekkelse i forhold til dagens lovverk at kommunene ikke lenger skal ha en person med barnefaglig kompetanse som deltar ved utarbeiding og behandling av planer. En slik representant vil være en oppfølging av FNs konvensjon om barnets rettigheter, artikkel 3, første ledd: "Ved alle handlinger som vedrører barn og som foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal det først og fremst tas hensyn til hva som gagnar barnet best." Etter vår vurdering bør det være en person i planutvalget som har som hovedoppgave å ivareta barneperspektivet. Dette vil også etter vår vurdering være nødvendig for å sikre at målet om å legge til rette for gode oppvekst- og levekår blir fulgt godt opp.

Direkte medvirkning fra barn og ungdom kan ikke erstatte den barnefaglige kunnskapen som mange av dagens barnerepresentanter har brukt ved utarbeiding og

behandling av planer. Etter vårt syn er de synspunktene som kommer fra barn og unge selv, noe som kan og skal komme i tillegg.

Medvirkning fra barn og ungdom

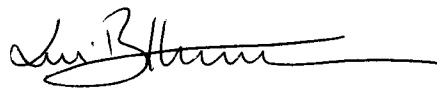
Forslaget om at kommunestyret skal oppnevne en representant som skal stimulere og organisere barn og unges medvirkning i planlegging, er positivt, men det må tydeliggjøres i kommende Odelstingsproposisjon at denne personen primært skal arbeide med medvirkning i planarbeid etter plan- og bygningsloven. Vi vil presisere at denne lovfestingen av at barn og unge skal få medvirke i plansaker, blir en ordning som kommer i tillegg til annet medvirkningsarbeid med barn og ungdom i kommunene.

I ca 340 av landets kommuner er det opprettet barne- og ungdomsråd eller lignende innflytelsesorgan for barn og ungdom. Disse innflytelsesorganene arbeider med mange ulike saker, og i noen tilfelle også plansaker. I mange kommuner er det imidlertid slik at barne- og ungdomsrådet ikke ønsker å være høringsinstans i plansaker. Rådet kan synes at sakene er for kompliserte, eller det kan være slik at medlemmene av rådet ikke har den interessen eller kompetansen som er nødvendig for å kunne uttale seg. Etter vår vurdering vil det være naturlig at denne nye representanten som kommunestyret skal oppnevne, har en dialog med barne- og ungdomsrådet og deres sekretær når det gjelder hvordan medvirkning fra barn og ungdom i plansaker best kan organiseres. Det er mange metoder som kan brukes, høringer, barnetråkkregistreringer etc. I noen kommuner blir elevråd brukt som høringsinstans i lokale plansaker, arealplaner etc.

Etter vår vurdering er det også viktig at noen har et ansvar for å fremme og følge opp de synspunktene som kommer fram gjennom medvirkning fra barn og unge ved utarbeiding og behandling av planer. Noen må ha ansvaret for å sikre at barn og unges synspunkter tillegges vekt, og får en skikkelig oppfølging. Medvirkning uten system for tilbakemelding kan være verre enn at barn og unge ikke gis noen mulighet til medvirkning. Det vil derfor være nødvendig at det legges opp til god kontakt mellom den representanten som kommunestyret oppnevner og de som forbereder sakene for planutvalget.

Med hilsen

Rolf Gabrielsen (e.f.)

Line Berger Husem